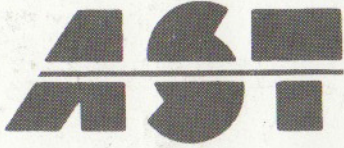

**BU SERGİ
SELAHATTİN YETMİŞBİR,
AVRUPA SADRI TOURS**

**VE
AVRUPA REISEDIENTS GMBH**

KATKILARIYLA GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

anı bellek 1

Bu sergiyle ilgili ilk düşünceler, iki yıl önce, sefer halinde, Stuttgart'tan, yanımda bazı Türk sanatçıların dosyalarıyla Manheim'a doğru trenle giderken çıkmıştı. Yolda, Türk sanatında gelenek sorunu üzerine notlar almaya başlamıştım.

Türkiye resminde "uluslararası" ya da "gelenek kökenli" olmaya çalışan ve görünürde uzlaşmaz olduğu sanılan çoğu sanatçının paylaştığı, işlerinin görsel montajlama üzerine kurulu olmasıydı. Gelenekçi ya da evrensel olduğu savunulan bu işler görsel aktarma biçimiyle varolmakta ve aktarılan kaynakların yapısal ve düşünsel boyutları esgeçilmekteydi. Gelenek, gelenekselcilik - evrenselcilik gibi, kavramın içi boşaltılana kadar yorulmuş ancak ardında anımsanmaya değer bir tartışma bırakmamış genel geçer bir şemsiye kavramdı. Soruları ayrı bir yerden sormam gerekiyordu.

Gelenek sorunsalından sosyal alanda bedenın tezahürüne doğru uzandım. Çünkü, Türkiye'deki sanatta kimi zaman öne sürüldüğü gibi, sorunsal, insan figürünün temsili değil, sosyal alanda bedenın sunuluşundaki ayrışma ve bedenın algılanışıydı. İnsana en yakın, en hazır şey olan beden, sosyal olanla mahrem olanın, çakıştığı ve çatıştığı yer olduğu kadar, burası farklı beden tarihlerine sahne olmuştu. Normatif değer yargılarına varmadan bakıldığında semptomatik konular vardı. İpek Aksüğür-Duben'in resmindeki tekrarlanan kendi çıplak figürü, Mithat Şen'in, Bizans/İstanbul üzerinden gösterdiği tekrar bedenleri, Murat Sinkil'in *Neue Wilden* çizgisinde algılanagelmiş travesti kibelevleri ve diğer sanatçılar...

Bunların ardından, bir sergi dizisiyle tartışmanın görsellik kazanaçağı ve konunun değişik alanlardan gelen yazarlar tarafından

işlenebileceğı ortaya çıktı. Beden, gövde ve figür adları altında yanlış kullanılmış, yanlış anlaşılmış, kavramsız sergilere konu olmuştu. Bu sorunları ayrı bir alanda toparlamak gerekiyordu.

Gelenekten önce gelen, geleneğın oluşumuna konu olacak anı ve bellek olgusu ydu. Kendi geçmişine, anıları silinmiş bir şekilde, kimi zaman arkeolojik kazıyla yollanmak zorunda kalan, resmi tarih yazımları içinde boğulan, alternatif tarihlerin içinden kendini okuyamayan, şizofrenik bir yapılanma ve coğrafi arada - deredelik içinde konumsuzlaşan kültürler içindeydik. Mahrem kültürlerden, kentli kültürürlüğe hızla geçen yapılanmalar içinde, ve bu yapıların içinde başka diyarların da dillerini yaşarken, bedenın yeri, ve kişinin kendine ve ortaya sunuluşu sorunlu ydu, ama bu da anı ve bellek sorununa eklemlenmişti.

Bu sergi bir diğer klasik grup sergisi değil. Sanatçılar arasında görsel ya da duyumsal bir birliktelik olması gerekmiyor, ve gelişigüzel bir nedenle bir araya gelmediler. Bu sergi ve takip edecek olan sergilerde kendi değer yargı ve beğenilerimi değil, farklı pozisyonların birbirine karşı olarak ve birbirinin yanında ortaya çıkartılmasını düşündüm. Bu sergilere Anı/Bellek sorununu inatçı bir biçimde ya da kendiliğinden kurcalamış sanatçılar katılacak. Sözkonusu olan oluılamak değil, bu işlerin bir söylem alanı oluşturması.

Örneğin, Halil Akdeniz'in kullandığı semboller, belleklerimizde ne denli yakındır, ve bunlar resmi ve meşru bir tarih bilgisiyle mi ilgilidir, yoksa bu gizli semboller gözüküklerinden başka şeyleri mi çağrıştırmak için oradadır? Bu işler, uzun zaman önce ölmüş, Osmanlı'nın resmi "sanatı", mahrem-kitap gelenekli minyatür resmini

yeniden, başka, avrupalı bir medya çerçevesinde arkeolojik kazı sonunda ortaya çıkartan Erol Akyavaş resminden nerelerde ayrışır? Sergide Erol Akyavaş yok ancak Akdeniz'in karşısında, Selda Asal'ın resimlerindeki zaman katmanları, zaman haritaları, okunamaz yıpranmışlıklarıyla nasıl bir tartışmaya yol açar ve arzusunu duyduğumuz, edinmek istediğimiz bilgeliği neden geri çevirir? İpek Aksügür-Duben'in resimlerindeki, bitmemiş, aniden kendini bozan bezemeler, Akdeniz'in resimlerindeki bitmemiş alanlardan nasıl farklıdır? Aksügür-Duben dekupe edilmiş bedenini, kendi bedenini sunarken, minyatürdeki figür oluşumuna karşı oturduğu çıplak gövdenin tekrarında, bedeni çevreleyen ayrı resim geleneğinde, parçaları ayrıştırmada neler demektir? Gülsün Karamustafa'nın işlerinde belleğin taşınması ne demektir, ve kişinin kendine seçtiği anıların, genel geçer toplu anılarla çakışmaması neye işaret eder? Kopuk kopuk anılar, Alptekin ve Morris'in ayrıştırılmış parçalarında, şeffaf katmanlarında yeniden nasıl sunulur; iki kişinin birlikteliğinde anıların yeri ne olabilir? Burayı seçen bir Amerika'lının belleği nasıl birikir?

Bu sergideki işlerin bir arada sunulduğunda ayrı bir bilgi sunulup ayrı sorular sorulmakta. Bazı bildik gösterme biçimlerini yıkarak, kendi kokusunu ve kendi varlık alanını yüklenen işlerin karşı karşıya gelmeleri planlandı. Sergi bir anlatı gibi kuruldu ve bazı anlatılara dokunmakta. Kimlik(ler) araştırmasını ve üretimini sürdüren sanatçılar arasında salt görselliğe dayanmayan ortak bir direnç noktası - anı ve bellek olduğunu - varsayarak, sorunu bu *dar* alanda inceliyor.

KAVRAM VE TASARIM

VASIF K. KORTUN

KATILAN SANATÇILAR

HALİL AKDENİZ

İPEK AKSÜĞÜR-DUBEN

H.ALPTEKİN - M. MORRIS

SELDA ASAL

GÜLSÜN KARAMUSTAFA

İSTANBUL

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

TAKSİM SANAT GALERİSİ

9 - 30 ARALIK 1991

AÇILIŞ

9 ARALIK PAZARTESİ 1991

SAAT 18:00 - 20:00